

**הכנסת
מרכז המחקר והמידע**

ירושלים, ט' בסיוון תשס"ט

1 ביוני 2009

מיגון המחלקה לרפואה דחופה במרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון

נייר זה נכתב לקראת דיון דחוף בוועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת בנושא **מיגון המחלקה לרפואה דחופה במרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון**, שיזם חה"כ רוברט אילטוב. בנייר נציג את השתלשלות האירועים מאז החלטת משרד הבריאות לבנות אגף חדש בבית-החולים ברזילי באשקלון, שהתקבלה בסוף שנות ה-90, ועד לחודש יוני 2009, מועד הישיבה, שבו טרם החלה הבנייה של אגף זה.

1. רקע

המרכז הרפואי ע"ש שר הבריאות לשעבר ישראל ברזילי באשקלון הוא בית-חולים ממשלתי שהוקם בשנת 1961. בבית-החולים יש 490 מיטות אשפוז במחלקות שונות ו-45 מיטות אשפוז יום (כולל פסיכיאטריה),¹ והוא משרת כ-500,000 תושבים. בית-חולים זה הוא אחד משלושה בתי-חולים כלליים ציבוריים במחוז דרום ובית-החולים היחיד בנפת אשקלון.

במחלקה לרפואה דחופה בבית-החולים יש 21 עמדות טיפול, ומספר הפניות למחלקה זו בשנת 2006 היה 95,083.² מבית-החולים נמסר כי מספר העמדות במחלקה זו אינו מאפשר מתן שירות נאות לחולים.³

נציין כי במהלך מבצע "עופרת יצוקה", דהיינו בין 28 בדצמבר 2008 ל-18 בינואר 2009, היו אל המחלקה לרפואה דחופה בבית-החולים ברזילי 3,301 פניות, ומהן 614 פניות עקב פעולות איבה. **מאחר שבית-החולים אינו ממוגן הוא נאלץ להעביר במהלך המבצע כ-80% ממטופליו לבתי-חולים אחרים.**⁴

2. התוכנית לבניית האגף החדש בבית-החולים

בסוף שנות ה-90 עיצב משרד הבריאות תוכנית אב לשדרוג מערך השירותים הרפואיים בבית-החולים ברזילי באשקלון. בית-החולים הוקם, כאמור, בשנות ה-60, ומשרד הבריאות סבר שיש מקום לשדרג כמה ממחלקותיו כדי שיתאמו את הסטנדרטים המקובלים כיום במערכת הבריאות ויספקו את הצרכים הרפואיים הקיימים. במסגרת תוכנית זו תוכננה הקמתו של מתחם חדש שבו כמה קומות, כדלקמן: קומה תת-קרקעית שיועדה לחניון; קומת קרקע שיועדה למחלקה לרפואה דחופה חדשה ובה 50 עמדות טיפול; קומה ראשונה שבה 10 חדרי ניתוח ואספקה סטרילית; קומות נוספות המיועדות למחלקות אשפוז (כעתודה, עם תוספת מיטות בעתיד). נוסף על כך הוחלט על בניית אגף ילדים חדש. משרד הבריאות העריך

¹ משרד הבריאות, תחום מידע, מוסדות האשפוז והיחידות לאשפוז יום בישראל 2007, חלק ב', 2007.

² משרד הבריאות, תחום מידע, ביקורים במחלקה לרפואה דחופה 2003-2006, אפריל 2008.

³ ד"ר שמעון שרף, מנהל המרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון, שיחת טלפון, 27 במאי 2009.

⁴ שם.

שעלות התוכנית, שנקבע שיישומה יארך כשלוש שנים, היא 450 מיליון ש"ח.⁵ בשנת 2002 ביקש משרד הבריאות לפרסם מכרז להתקשרות עם קבלנים לביצוע עבודות הבנייה, אולם בשל קיצוצים בתקציב הפיתוח של משרד הבריאות לא ניתן היה לעשות כן.⁶

מלחמת לבנון השנייה, שפרצה ביולי 2006, העלתה את הצורך למגן בתי-חולים בצפון הארץ ובדרומה כדי שאלה יוכלו להמשיך ולפעול גם תחת איום רקטות. ביוני 2007 החליטה הממשלה החלטה שעיקרה הקמה, שדרוג ופיתוח של מחלקות לרפואה דחופה ושטחי אשפוז מוגנים בבית-החולים גליל-מערבי בנהרייה, במרכז הרפואי פורייה בטבריה, במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה ובמרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון. נוסף על כך הוחלט להעמיד מקורות מימון לשדרוג חדרי ניתוח, חדרי לידה ומחלקות לרפואה דחופה בבתי-חולים ציבוריים כלליים לא ממשלתיים שאינם בתי-חולים של קופת-חולים. האחריות לביצוע התוכנית הוטלה על משרד הבריאות, ונקבע כי הן תיושמה בשנים 2007–2011. על-פי החלטת הממשלה ההיקף הכספי הכולל של תוכנית אלה יהיה 479 מיליון ש"ח, ולהלן מקורות התקציב:⁷

משרד האוצר יקצה תוספת של 130 מיליון ש"ח לתקציב משרד הבריאות (בהרשאה להתחייב) במהלך שנת 2007, במקביל לכספים שיתקבלו ממקורות אחרים. פריסת התקציב בשנים 2007–2011 תתואם בין משרד הבריאות ובין משרד האוצר.

משרד הבריאות יקצה 137 מיליון ש"ח מתקציב המשרד ומקרנות המחקרים או חוגי הידידים שליד בתי-החולים הממשלתיים.

162 מיליון ש"ח יתקבלו מגורמים חוץ-ממשלתיים, כגון קרן סקט"א רש"י, ועידת התביעות ואחרים, ועוד 50 מיליון ש"ח יגויסו ממקורות חוץ-ממשלתיים נוספים. אם לא יושג תקציב ממקורות חוץ-ממשלתיים נוספים, תהיה התאמה של היקף התוכנית למקורות התקציביים.

בסופו של דבר גויסו מהמקורות החוץ-ממשלתיים סכומים נמוכים מאלו שפורטו בהחלטת הממשלה, ועל כן נדרשה התאמה של היקף התוכנית למקורות התקציביים. הוחלט כי ההיקף הכספי הכולל של התוכנית יהיה 461 מיליון ש"ח: משרד האוצר יקצה 209 מיליון ש"ח, משרד הבריאות יקצה 137 מיליון ש"ח, ו-115 מיליון ש"ח יגויסו מגורמים חוץ-ממשלתיים.⁸

בעקבות החלטת הממשלה, שעיקרה מיגון המחלקות לרפואה דחופה, היה צורך ברה-תכנון של האגף החדש בבית-החולים ברזילי. על-פי התוכנית החדשה הוחלט להתחיל לבנות חלק מהאגף שתוכנן, ונקבע שהקומה התת-קרקעית, שיועדה לחניון, תיבנה כאזור ממוגן, שבו ניתן יהיה להציב כ-250 מיטות אשפוז; בקומת הקרקע תיבנה מחלקה לרפואה דחופה ממוגנת, ומעליה יחלו ביסודות לבניית חדרי הניתוח. על-פי ההערכות עלות הקמת האגף היא 160 מיליון ש"ח ומשך בנייתו 40 חודשים.⁹ כ-90 מיליון ש"ח מעלות הפרויקט יוקצו מתקציב המדינה, והשאר ימומן מתרומות.¹⁰

⁵ ד"ר שמעון שרף, מנהל המרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון, שיחת טלפון, 27 במאי 2009; וגם: מר יהודה רון, סמנכ"ל בכיר וראש מינהל תכנון, פיתוח ובינוי של מוסדות רפואה במשרד הבריאות, שיחת טלפון, 27 במאי 2009; וגם: פרוטוקול מספר 484 משיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, 7 בינואר 2009.

⁶ שם.

⁷ החלטת ממשלה מספר 1853, "חיוק הצפון, חיפה ואשקלון – הקמה, שדרוג ופיתוח יחידות בבתי-חולים", 24 ביוני 2006.

⁸ מר יהודה רון, סמנכ"ל בכיר וראש מינהל תכנון, פיתוח ובינוי של מוסדות רפואה במשרד הבריאות, שיחת טלפון, 1 ביוני 2009.

⁹ ד"ר שמעון שרף, מנהל המרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון, שיחת טלפון, 27 במאי 2009; וגם: מר יהודה רון, סמנכ"ל בכיר וראש מינהל תכנון, פיתוח ובינוי של מוסדות רפואה במשרד הבריאות, שיחת טלפון, 27 במאי 2009; וגם: פרוטוקול מספר

בסוף שנת 2007 פרסם משרד הבריאות מכרז להתקשרות עם קבלן לביצוע עבודות תשתית ועפר כשלב ראשון בביצוע הפרויקט, ולאחר בחירת הקבלן נקבע שהעבודות יחלו בינואר 2008.¹¹

3. מציאת קברים במתחם המיועד לבניית האגף החדש

האזור שבו שוכן בית-החולים ברזילי, ובתוך כך האזור המיועד לבנייה, הוא שטח עתיקות מוכרז עוד מתקופת המנדט הבריטי. משום כך, על ועדת התכנון והבנייה המאשרת את הפרויקט להפנות את היזם לרשות העתיקות לשם קבלת היתר חפירה. ועדת התכנון והבנייה אכן עשתה זאת, ולשם מתן ההיתר החלה רשות העתיקות¹² בבדיקות סקר בשטח המיועד לבנייה. משרד הבריאות העביר לרשות העתיקות כ-800,000 ש"ח לביצוע עבודות אלה. במהלך הבדיקות נתגלו שרידי קברים, ומשערים כי הם מהתקופה הרומית והביזנטית.¹³ אולם גורמים שונים, ובהם ארגון "אתרא קדישא",¹⁴ ביקשו לעצור את העבודות באתר בשל החשש כי מדובר בקברי יהודים. בתשובת משרד ראש הממשלה על פנייתנו בנושא זה נכתב כי "אף שכנראה מדובר בקברים פגאניים, לא היה ניתן לשלול את האפשרות כי מדובר בקברי יהודים או כי באתר נמצאים קברי יהודים".¹⁵

במהלך החפירות, בינואר 2008, קיבלה רשות העתיקות הוראה להפסיק את העבודות במקום. בדיון שנערך בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בנושא זה בינואר 2009 אמר ד"ר דב נחליאלי, ארכיאולוג מרחב דרום ברשות העתיקות, כי "לא משרד הדתות הפסיק אותנו. מי שהפסיק אותנו זה משרד ראש הממשלה".¹⁶ ד"ר נחליאלי אישר דברים אלה בשיחה שקיימנו עמו במהלך כתיבת נייר זה.¹⁷

במענה על פנייתנו בנושא זה נמסר ממשרד ראש הממשלה כי עקב גילוי הקברים הופסקו העבודות באתר, ובחודשים שלאחר מכן התנהלו בנושא דיונים בהשתתפות משרד הבריאות וגורמים רלוונטיים, ללא מעורבות משרד ראש הממשלה. לטענת משרד ראש הממשלה, לאחר חצי שנה של דיונים הגיעו אליו פניות מהנוגעים בדבר בבקשה לסייע בקידום הנושא. בעקבות פניות אלה החליט מנכ"ל משרד ראש הממשלה דאז, מר רענן דינור, על הקמת צוות בין-משרדי במטרה למצוא פתרון מוסכם לנושא. מהמשרד נמסר כי זמן מה התנהלו במשרד ראש הממשלה דיונים בהשתתפות כל הגורמים הרלוונטיים, לרבות משרד הבריאות, רשות העתיקות והמשרד לשירותי דת. הדיונים התנהלו בתחילה בראשותו של מר עוזי קרן, יועץ ראש הממשלה להתיישבות, ומאוחר יותר בראשותו של מנכ"ל המשרד.¹⁸

ממשרד ראש הממשלה נמסר עוד כי "יש להדגיש כי לאורך כל הדרך פעל משרד ראש הממשלה כמשרד מטה, מתוך רצון לגשר בין המשרדים הממשלתיים הנוגעים בדבר, נוכח חילוקי הדעות שהוצגו בפניו.

484 משיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, 7 בינואר 2009; וגם: גב' מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה וע"ר במשרד הבריאות, מכתב, 31 במאי 2009.

¹⁰ מר יהודה רון, סמנכ"ל בכיר וראש מינהל תכנון, פיתוח ובינוי של מוסדות רפואה במשרד הבריאות, שיחת טלפון, 27 במאי 2009.

¹¹ שם.

¹² בממשלה ה-31 השתייכה רשות העתיקות למשרד המדע, התרבות והספורט. בממשלה ה-32 רשות העתיקות שייכת למשרד התרבות והספורט.

¹³ ד"ר דב נחליאלי, ארכיאולוג מרחב דרום ברשות העתיקות, שיחת טלפון, 27 במאי 2009.

¹⁴ "אתרא קדישא", בארמית "מקום קדוש", היא עמותת המפקחת על חפירות במקומות קבורה.

¹⁵ עו"ד נעמה בן צבי, עוזרת ליועצת המשפטית (בפועל), משרד ראש הממשלה, מכתב, 27 במאי 2009.

¹⁶ פרוטוקול מספר 484 משיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, 7 בינואר 2009.

¹⁷ ד"ר דב נחליאלי, ארכיאולוג מרחב דרום ברשות העתיקות, שיחת טלפון, 31 במאי 2009.

¹⁸ עו"ד נעמה בן צבי, עוזרת ליועצת המשפטית (בפועל), משרד ראש הממשלה, מכתב, 27 במאי 2009.

לפיכך הסוגיה לא 'הועברה לאחריותו של משרד ראש הממשלה' ומשרד ראש הממשלה לא ניהל את הפרויקט בשום שלב ולא נתן הוראות לביצועו או לאי-ביצועו.¹⁹

4. הדיון ההלכתי

בעקבות המחלוקת בדבר זהות הקברים, החליטה ב-9 בנובמבר 2008 הממשלה החלטה שכותרתה "דוח ביצוע פרויקטים למיגון בשדרות ועוטף-עזה". בהחלטה זו נכתב כי "השר יצחק כהן [השר לשירותי דת לשעבר] יקדם פתרון (הנדסי או הלכתי) בסוגיית הקברים שנמצאים בשטח הבנייה של האגף החדש המוגן של בית-החולים החדש ברזילי באשקלון".²⁰ למעשה, החלטת הממשלה העבירה את הסוגיה לטיפולו של השר לשירותי דת. לטענת משרד ראש הממשלה, מעורבותו של השר נדרשה בשל הרצון למצוא פתרון הולם לסיטואציה רגישה ובשים לב לניסיונו בטיפול במקרים דומים, ולא משום תפקידו השלטוני.²¹

הרב יצחק כהן פנה לרבנות הראשית בבקשה שתכריע בסוגיה ההלכתית בדבר העתקת הקברים אשר נמצאו במתחם המיועד לבניית אגף החדש. ב-18 בינואר 2009 (במהלך מבצע "עופרת יצוקה") כתב הרב חיים המדינגר, ראש לשכת הרב הראשי לישראל הרב יונה מצגר, לשר יצחק כהן כדלקמן:²²

"לאור העובדה שכל שינוי במקומו של הבניין יעכב את הקמתו בכמה שנים ומכיוון שבפיקוח נפש עתידי וצורכי רבים עסקינן, ומכיוון שהקברים אשר נמצאו הם ספק קברי יהודים, ולאור פסק ההלכה המפורט והמנומק שעליו חתמו הרבנים הראשיים לישראל נראה כי:

א. יש להתיר את פינוי הקברים אשר נמצאו באתר למקום מכובד וראוי, כדי לאפשר את בניית האגף הממוגן בהקדם האפשרי.

ב. לצורך ביצוע פינוי זה תוקם ועדת רבנים, אשר תלווה את תהליך פינוי הקברים שיתבצע על-פי הוראות ההלכה ובכבוד הראוי.

ג. יודגש בזה כי למרות כל האמור לעיל, אין לראות בהיתר זה, אשר ניתן בנסיבות מיוחדות ובעת חירום, בשום פנים ואופן היתר גורף או תקדים לפינוי בתי-קברות עתיקים בעתיד. שכן, בשאלה חמורה זו, העוסקת בקודשי ישראל, יש לדון בכל מקרה לגופו של עניין, ואין להורות מכאן שום היתר לפנות קברים באתרים אחרים [בערי או בכבישי ארצנו] בלא קבלת היתר מפורש לכך, מהרבנות הראשית לישראל".²³

לטענת משרד ראש הממשלה, בסמוך למתן פסק ההלכה הודיע השר לשירותי דת כי לאור פסק ההלכה הוא רואה עצמו כמי שמילא את המטלה שהוטלה עליו.²⁴ לטענת המשרד, בעקבות פסק ההלכה כונסה ישיבה אצל מנכ"ל משרד ראש הממשלה, ובה נמסר לו כי "קמו מתנגדים גדולים בקרב גדולי התורה בישראל

¹⁹ שם.

²⁰ סעיף ד' בהחלטת ממשלה מספר 4227, "דוח מעקב פרויקטים למיגון בשדרות ועוטף-עזה", 9 בנובמבר 2008.

²¹ עו"ד נעמה בן צבי, עוזרת ליועצת המשפטית (בפועל), משרד ראש הממשלה, מכתב, 27 במאי 2009.

²² מכתבו של הרב חיים המדינגר, ראש לשכת הרב הראשי לישראל יונה מצגר, לשר הרב יצחק כהן, השר לענייני דתות, 18 בינואר 2009.

²³ ההדגשות במקור.

²⁴ עו"ד נעמה בן צבי, עוזרת ליועצת המשפטית (בפועל), משרד ראש הממשלה, מכתב, 27 במאי 2009.

לפסק ההלכה, וכי מתעוררים קשיים ליישומו". בנסיבות אלה סבר מנכ"ל משרד ראש הממשלה כי יש לאפשר לרבנות הראשית לנסות להגיע להסכמות בנוגע להעתקת הקברים ולבנייה במקום.²⁵

5. דיון בחלופות לבניית האגף החדש

במחצית השנייה של שנת 2008 הוקם במשרד ראש הממשלה צוות בראשות עוזי קרן, יועץ ראש הממשלה להתיישבות, שהיו חברים בו נציגי הגופים הנוגעים בעניין, לשם מציאת פתרונות שיאפשרו את בניית האגף החדש. בדיון שנערך בנושא זה בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בינואר 2009 אמר מר קרן כי הצוות בחן כמה חלופות:²⁶

החלופה הראשונה היא פינוי הקברים, אולם לדברי מר קרן, מבדיקה של המשרד לשירותי דת עולה כי חלופה זו אינה אפשרית כרגע. לדבריו, "אני לא נציג משרד הדתות, אני ממשרד ראש הממשלה. יום אחד חזרו ואמרו שהחלופה הזאת חסומה כרגע".

החלופה השנייה היא איתור מקום חלופי בבית-החולים ברזילי. לטענת מר קרן מבדיקות שנערכו עלה כי בית-החולים כולו ממוקם באזור של קבורה עתיקה מתקופות שונות, ולכן אפשרת זו נפסלה.

החלופה השלישית שנבחנה היא בנייה בטכניקה המכונה "בנייה צפה", שבה המבנה הממוגן נבנה לגובה ללא חפירות עומק, למעט לצורך תשתיות. **חלופה זו נבחנה הן בנוגע למקום המיועד לבנייה והן בנוגע למקום אחר, מגרש החנייה של בית-החולים.**

מר קרן אמר בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת כי ב-16 בדצמבר 2008 נערכה פגישה במשרד ראש הממשלה עם מנכ"ל המשרד, שמטרתה בחינת כל החלופות והצגתן בפני ראש הממשלה. לדבריו, הנחיות משרד ראש הממשלה היו שמשרד הבריאות יפעל להכנת אומדן עלויות חדש לבניית האגף החדש באזור מגרש החנייה של בית-החולים.

בדיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת אמר מר יהודה רון, סמנכ"ל בכיר וראש מינהל תכנון, פיתוח ובינוי של מוסדות רפואה, כי ההצעה לבנות את המחלקה לרפואה דחופה במקום המיועד לכך בשיטה שמכונה "בנייה צפה" אינה מקובלת על משרד הבריאות, שכן מחלקה לרפואה דחופה חייבת להיות בקומת קרקע, כדי שתהיה נגישה לאמבולנסים. אשר להצעה לבנות את המחלקה במגרש החנייה של בית-החולים בשיטת "בנייה צפה", לדעת משרד הבריאות אפשר לבנות שם בשיטה זו בשל מבנה השטח. עם זאת, מר רון אמר בדיון כי מדובר בחלופה פחות טובה מההצעה הקיימת, הן מבחינת היעילות המקצועית והן מבחינת העלות התקציבית. לדבריו, בניית האגף במגרש החנייה של בית-החולים מנתקת את האגף החדש ממרכז הכובד של בית-החולים ומרחיקה את המחלקה לרפואה דחופה ממחלקות האשפוז. למרחק זה יש השפעות לא רק על השירות אלא גם על הוצאות התפעול. מר רון מסר עוד כי חלופה זו מחייבת תכנון מחדש של האגף, דבר שיארך כשנתיים, וכן היא מחייבת תוספת תקציב של יותר מ-50 מיליון ש"ח.

מר עוזי קרן, יועץ ראש הממשלה להתיישבות, אמר בדיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה כי אף שמגרש החנייה מרוחק מבית-החולים, הוא מצוי במפלס נמוך, שיאפשר גישה טובה, על אף הבנייה על "רצפה צפה". שנית, לדבריו מגרש החנייה נמצא על משטח שיש בו קברים אך בעבר נעשו לגבי אזור זה הסדרים נגד טומאה ולכן אפשר לא לחפור שם ועם זאת לבנות על המגרש.

²⁵ שם.

²⁶ פרוטוקול מספר 484 משיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, 7 בינואר 2009.

לעניין ההצעה לבנות במגרש החנייה של בית-החולים הוסיף מר יהודה רון כי "ההתניה הראשונה היא שבאלטרנטיבה הזאת לא תיווצר בעיית קברים. אני מדגיש את המשפט הזה. לגבי המשמעויות, הסיכום היה שמביאים את זה להחלטת ממשלה. זה לא בידי משרד הבריאות. אנחנו חושבים שהחלופה הזו היא פחות טובה, החלופה המועדפת היא החלופה לבנות את זה במקום הנוכחי. לחלופה הזאת יש חסרונות, אבל לא אנחנו נקבל את ההחלטה אלא הממשלה, לרבות מציאת מקורות כספיים נוספים".²⁷

בתשובת משרד ראש הממשלה על פנייתנו בנושא זה נכתב כי משרד הבריאות התבקש להמשיך בעבודת המטה לבחינת ההצעה.²⁸

6. המצב כיום

בפברואר 2009 עתרה קבוצת תושבים מהעיר אשקלון לבית-המשפט העליון בבקשה שיוציא צו על תנאי שיורה למדינה להסביר מדוע לא ניתנה הוראה לחידוש העבודות להעתקת הקברים הסמויים המצויים בשטח המיועד לאחר קבלת ההכשר ההלכתי לכך ממועצת הרבנות הראשית להעתקת הקברים.²⁹ המדינה הגישה לבית-משפט את תגובתה המקדמית בתחילת חודש מאי, וכיום עתירה זו תלויה ועומדת וטרם נקבע מועד לדיון בה.³⁰

בדיון שנערך במליאת הכנסת במרס 2009 הודיע השר לענייני דתות היוצא, יצחק כהן, כי "מכיוון שהפתרון הזה הוצג [בנייה באזור מגרש החנייה של בית-החולים], והרבנות הראשית מטפלת בפתרון ההלכתי, אני סיימתי את תפקידי בעניין הזה. הודעתי לראש הממשלה שבזה סיימתי ואני רואה את עצמי משוחרר מהמשך טיפול בנושא זה. יש גופים מוסמכים – משרד ראש הממשלה, משרד הבריאות, הרבנות הראשית – והם צריכים להמשיך לטפל בנושא הזה".³¹

עם כינונה של הממשלה ה-32 מונה השר יעקב מרגי לשר לשירותי דת. על פנייתנו בנושא זה **למשרד לשירותי דת** נענינו כי המשרד אינו מטפל בסוגיה זו, והיא הועברה לאחריות הרבנות הראשית ומשרד ראש הממשלה.³² מהרבנות הראשית לישראל נמסר כי בעקבות ההחלטה העקרונית של מועצת הרבנות הראשית, המתירה את פינוי הקברים אשר נמצאו באתר למקום מכובד וראוי כדי לאפשר את בניית האגף הממוגן בהקדם האפשרי, מונה בחודש אפריל 2009 הרב שמואל אליהו, רב העיר צפת, ללוות את פעילות משרד הבריאות ברמה המעשית, דהיינו את תהליך פינוי הקברים.³³

משרד ראש הממשלה השיב על פנייתנו כי כפי שמתואר בעמדת המדינה המקדמית לבג"ץ, "יש צורך בהשלמת עבודת המטה, ובפרט השלמת בדיקותיו של משרד הבריאות כפי שהתבקש לעשות, לבחינת החלופות, לשם קבלת החלטה מסודרת תוך בחינת מכלול השיקולים הרלוונטיים, ונכון יהיה לאפשר את סיום עבודת המטה על מנת לאפשר קבלת החלטה מיטבית". עוד השיב המשרד כי "נוכח חילופי הממשלות, יהיה צורך בהבאת הנושא בפני מנכ"ל משרד ראש הממשלה הנכנס, שיחליט אם בנסיבות העניין, ולאור

²⁷ ש.ם.

²⁸ עו"ד נעמה בן צבי, עוזרת ליועצת המשפטית (בפועל), משרד ראש הממשלה, מכתב, 27 במאי 2009.

²⁹ עתירה דחופה למתן צו על תנאי בבג"ץ 1539/09 חיים כהן ואחרים נגד ממשלת ישראל ואחרים, הוגשה בפברואר 2009.

³⁰ עו"ד נעמה בן צבי, עוזרת ליועצת המשפטית (בפועל), משרד ראש הממשלה, מכתב, 27 במאי 2009.

³¹ דיון במליאת הכנסת, "דיווח שרי הממשלה ה-31 לכנסת: השר לענייני דת יצחק כהן", 24 במרס 2009, דברי הכנסת ה-18, מושב ראשון, חוב' ה'.

³² גב' קרן שירוני, דוברת המשרד לשירותי דת, שיחת טלפון, 26 במאי 2009.

³³ הרב חיים המדינגר, ראש לשכת הרב הראשי לישראל הרב יונה מצגר, הרבנות הראשית לישראל, שיחת טלפון, 26 במאי 2009.

עמדת הרבנות הראשית ו/או משרד הבריאות ועמדתו בנושא, יש צורך במעורבות נוספת מצדו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שוב, כמגשר".³⁴

כאמור, מדברים שהובאו בנייר זה מתוך פרוטוקול דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בינואר 2009 עולה כי בדצמבר 2008 הונחה משרד הבריאות בידי משרד ראש הממשלה להכין אומדן עלויות חדש לבניית האגף החדש באזור מגרש החנייה של בית-החולים. במענה על פנייתנו **למשרד הבריאות** בעניין זה השיב המשרד כי "לאור מציאת הקברים באתר המקורי נבחנת בימים אלה חלופה נוספת, והיא בנייה באזור מגרש החנייה".³⁵ מהמשרד נמסר כי בחינת חלופה זו תימשך כשבועיים עד שלושה שבועות, ובמסגרתה יבוצעו קידוחים, ואז יובהר אם יש קברים באזור זה.³⁶

רשות העתיקות מסרה לנו כי אם תינתן הוראה לחדש את העבודות באתר, ביכולתה לסיים את העתקת הקברים ממקומם תוך שבוע ימים.³⁷

ארגון "אתרא קדישא" השיב על פנייתנו כי הוא תומך בחלופה ההנדסית שהציע משרד ראש הממשלה, דהיינו בבניית האגף החדש באזור מגרש החנייה של בית-החולים בשיטת "בנייה צפה".³⁸

יש לציין כי אחת ההשלכות המרכזיות האפשריות של הפסקת עבודות הבנייה של האגף החדש היא הפגיעה בתרומות שגויסו בידי בית-החולים לבניית אגף זה. משרד הבריאות מסר לנו כי התרומות מממנות כ-40% מעלות הפרויקט.³⁹ מנהל המרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון, ד"ר שמעון שרף, מסר לנו כי כמה מהתרומים הביעו מורת רוח מהעיקובים בבניית האגף, ואף טענו כי הם שוקלים לחזור בהם מנכונותם לתרום לפרויקט זה.⁴⁰ משרד הבריאות השיב על פנייתנו בנושא זה כי בשלב זה לא הודיע מי מהתרומים כי הוא מבטל את תרומתו.⁴¹

כתיבה: שלי לוי, רכזת מחקר בכירה

אישור: שרון סופר, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

³⁴ עו"ד נעמה בן צבי, עוזרת ליועצת המשפטית (בפועל), משרד ראש הממשלה, מכתב, 27 במאי 2009.

³⁵ גב' מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה וע"ר במשרד הבריאות, מכתב, 31 במאי 2009.

³⁶ מר יהודה רון, סמנכ"ל בכיר וראש מינהל תכנון, פיתוח ובינוי של מוסדות רפואה במשרד הבריאות, שיחת טלפון, 1 ביוני 2009.

³⁷ ד"ר דב נחליאלי, ארכיאולוג מרחב דרום ברשות העתיקות, שיחת טלפון, 31 במאי 2009.

³⁸ הרב שמידל, יו"ר ארגון "אתרא קדישא", שיחת טלפון, 31 במאי 2009.

³⁹ פרוטוקול מספר 484 משיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, 7 בינואר 2009.

⁴⁰ ד"ר שמעון שרף, מנהל המרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון, שיחת טלפון, 27 במאי 2009.

⁴¹ גב' מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה וע"ר במשרד הבריאות, מכתב, 31 במאי 2009.